

EWC-direktiivin uudistamisella ei tule vaarantaa yritysten kilpailukykyä ja päätöksentekoa

Komissio antoi 24.1.2024 ehdotuksen eurooppalaisia yritysneuvostoja koskevan direktiivin uudistamisesta (COM/2024/14 final). Kannanmuodostus komission esitykseen on EU-parlamentissa ja EU-neuvostossa vielä kesken.

Komission ehdotuksessa esitetään direktiiviin lukuisia muutoksia kuten EWC-menettelyn piiriin kuuluvien asioiden laajentaminen, työntekijöiden kuulemismenettelyyn liittyvien oikeuksien lisääminen sekä yritysten taloudellisen vastuun laajentaminen EWC:n perustamiseen ja toimintaan liittyvistä kuluista. Ehdotus aiheuttaisi Suomessakin merkittäviä sääntelyn muutostarpeita ja lisäksi kokonaisuutena tarkasteltuna monimutkaistaisi merkittävästi eurooppalaisen yritysneuvoston toimintaa ja heikentäisi eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä.

EK:n näkemyksen mukaan EWC-direktiiviin tehtävillä muutoksilla tulee pyrkiä tukemaan eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä, vähentämään yritysten hallinnollista ja taloudellista taakkaa sekä edistämään yritysten mahdollisuuksia mukauttaa toimintaansa talouden ja työmarkkinoiden muutostilanteissa. Työmarkkinaosapuolten välistä yhteistyötä ja hyvää toimintakulttuuria ei tule vaarantaa liian pitkälle menevällä muodollisuuksilla ja byrokratialla lisäävällä pakottavalla sääntelyllä, joka ei edistä avointa yhteistyötä ja molemminpuolista luottamusta johdon ja työntekijöiden välillä.

EK:n keskeisimmät viestit:

- Mahdollisten sääntelymuutosten tulee luoda selkeä ja ennakoitavissa oleva toimintaympäristö, eikä muutoksilla tule vaarantaa eurooppalaisten yritysten päätöksentekokykyä ja johtamista niitä velvoittavien kansallisten sääntelyjen ja käytäntöjen mukaisesti.
- Direktiivi ei saa vaikeuttaa kansallisten tiedottamis- ja kuulemismenettelyjen toteuttamista vaan eurooppalaisten yritysneuvostojen kuulemiset on sallittava rinnakkain kansallisten kuulemisten kanssa.
- On erittäin tärkeää suojella yritysten kykyä säilyttää arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuus. Olemassa olevia tiedonantovelvoitteita ei tule laajentaa eikä laajentaa henkilöpiiriä, joilla on oikeus saada tietoa EWC-prosessissa käsiteltävistä asioista.
- Yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa ja kustannuksia ei tule kasvattaa suuremmaksi kuin mikä on välttämätöntä tehokkaan ja vaikuttavan tiedottamis- ja kuulemismenettelyn saavuttamiseksi. Yritysten taloudellista taakkaa EWC-toimintaan liittyvistä kuluista tulisi päinvastoin keventää ja tehostaa siten, että molempien osalta sallittaisiin kokousten järjestäminen etäyhteyden välityksellä.
- Hyvin toimivia eurooppalaisia yritysneuvostoja on tärkeää suojella varmistamalla, että sääntelyyn tehtävät muutokset eivät pakota avaamaan voimassa olevia sopimuksia.
- Direktiivissä säädettyjen velvoitteiden rikkomista koskevissa säännöksissä tulee jättää jäsenvaltioille riittävästi liikkumavaraa saattaa direktiivistä johtuvat velvoitteet osaksi kansallista seuraamusjärjestelmää ja oikeudellisia tai hallinnollisia menettelyitä. Direktiivissä ei tule velvoittaa jäsenmaita säätämään lisäksi taloudellisista seuraamuksista.

Lisätietoja:

Markus Äimälä, lakiasiaainjohtaja, Työelämä, puh. +358 40 703 2977, markus.aimala@ek.fi

Katja Miettinen, asiantuntija, Työelämä, puh. +358 40 839 4839, katja.miettinen@ek.fi

Kaisa Soro-Pesonen, päällikkö, EK Brysselin toimisto, puh. +32 47 964 9993, kaisa.soro-pesonena@ek.fi

Komission ehdotuksen keskeisimmät ongelmakohdat

- **Ylikansallisten asioiden määrittelmä:** Komission ehdotus ylikansallisten asioiden määrittelmästä on erittäin tulkinnanvarainen. Määrittelmää tulisi päinvastoin selkeyttää ja täsmentää siten, että asioita voidaan pitää ylikansallisina vain, jos ne koskevat vähintään kahta yritystä tai yrityksen tai konsernin toimipaikkaa, jotka sijaitsevat kahdessa eri jäsenvaltiossa.
- **EWC-kuulemisen ajoitus:** Sääntelymuutosten on edistettävä ja turvattava yritysten päätöksenteko-oikeutta, kykyä tehdä päätöksiä ja johtaa toimintaansa. Nykyisen direktiivin mukaista velvollisuutta ajoittaa kuuleminen siten, että työntekijöiden edustajat voivat, johdon vastuuta rajoittamatta, antaa saamiensa tietojen perusteella kuulemisen kohteena olevista ehdotetuista toimenpiteistä lausunnon, joka voidaan ottaa huomioon asiaa yhteisönlaajuisessa yrityksessä tai yritysryhmässä ratkaistaessa, ei tule ajallisesti tiukentaa.
- **EWC-kuulemisprosessi:** Komission ehdotus siitä, että työntekijöiden edustajilla olisi milloin tahansa oikeus esittää ylikansallisissa asioissa kysymyksiä ja saada niihin yritykseltä kirjallinen vastaus viivästyttää yritysten päätöksentekoa ja päätösten täytäntöönpanoa. Yrityksen tulee vähintään voida määrittellä ajanjakso, jonka kuluessa työntekijöiden edustajilla on kuulemisen jälkeen mahdollisuus esittää kysymyksiä ja saada niihin kirjallinen vastaus. Myös komission esitys siitä, että työntekijöiden edustajat voisivat panna vireille muutoksenhakumenettelyn, jos yritys toimittaisi EWC-menettelyyn liittyviä tietoja luottamuksellisesti tai rajoittaisi tietojen luovutusta vaarantaisi yrityksen mahdollisuuden tehdä ja panna toimeen liiketoimintaansa liittyviä päätöksiä.
- **Yrityksen arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuuden säilyttäminen:** On erittäin tärkeää suojella yritysten kykyä säilyttää arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuus. Komission esityksessä yrityksen olisi informoitava työntekijöiden edustajia siitä, että jotain tietoja ei anneta perustuen niiden arkaluonteisuuteen. Emme katso tätä velvoitetta tarkoituksenmukaiseksi. Jo pelkästään tieto siitä, että meneillään on merkittävää toimintaa, johtaa väistämättä spekulatioihin ja huhuihin, jotka voivat olla erittäin haitallisia yritykselle, sen työntekijöille ja muille sidosryhmille. Myös henkilöpiirin laajentaminen, jolla on oikeus saada tietoa yrityksen toiminnasta vaarantaa tietojen luottamuksellisuutta ja on haitallista yrityksille.
- **Yrityksen vastuu EWC-toiminnan kuluista:** Komission esitys lisäisi merkittävästi yritysten vastuuta eurooppalaisen yritysneuvoston perustamiseen ja toimintaan liittyvistä kuluista. EWC-kokousten määrän nostaminen yhdestä kahteen vuodessa, velvollisuus vastata koulutuskustannuksista sekä velvollisuus vastata asiantuntijoiden käytöstä tai oikeudellisesta neuvonnasta aiheutuvista kustannuksista aiheuttaa yrityksille merkittävää taloudellista lisätaakkaa. Erityisesti yrityksen velvollisuus vastata työntekijöiden EWC-edustajien oikeudellisesta edustuksesta ja osallistumisesta hallinnollisiin tai oikeudellisiin menettelyihin muodostuvista kuluista on kohtuuton ja ristiriidassa kansallisen sääntelymme sekä oikeusjärjestelmämme kanssa.
Yritysten taloudellista taakkaa erityisen neuvotteluryhmän tai eurooppalaisen yritysneuvoston kuluista tulisi päinvastoin keventää siten, että molempien osalta sallittaisiin kokousten järjestäminen etäyhteyden välityksellä. Tämä tehostaisi ja lisäisi eurooppalaisten yritysneuvostojen prosessien tehokkuutta ja saavutettavuutta, tukisi työmarkkinaosapuolten kansainvälistä yhteistyötä sekä sopeutumista digitaaliseen ja vihreään siirtymään.
- **Seuraamukset:** Komission ehdotuksen mukainen jäsenmaiden velvoite säätää lisäksi direktiivin nojalla säädetyin kansallisen sääntelyn rikkomistilanteissa tuomittavista taloudellisista seuraamuksista on ylimitoitettu. Taloudellisten seuraamusten riski on ongelmallinen erityisesti silloin, jos direktiivin mukaisten velvoitteiden sisältö on tulkinnanvarainen, kuten ylikansallisten asioiden määrittelmä ja informaatio- ja kuulemisvelvoitteiden sisältö sekä oikea-aikaisuus. Direktiivissä ei tule velvoittaa jäsenmaita säätämään lisäksi taloudellisista seuraamuksista.
- **Vaikutukset olemassa oleviin EWC-sopimuksiin:** Komission esityksen vaikutukset olemassa oleviin EWC-sopimuksiin jäävät osittain epäselväksi. EK katsoo, että hyvin toimivia eurooppalaisia yritysneuvostoja on tärkeää suojella varmistamalla, että sääntelyyn tehtävät muutokset eivät pakota avaamaan voimassa olevia sopimuksia. Sopimukset olisi voitava säilyttää ennallaan niin kauan kuin ne ovat voimassa tai kunnes työntekijät esittävät pyynnön sopimuksen uudelleenneuvottelemisesta olemassa olevan sääntelyn mukaisesti tai kunnes sopimus tulee tarkasteltavaksi EWC-sopimuksessa sovitun mukaisesti.

Lisätietoja:

Markus Äimälä, lakiasiaintoimittaja, Työelämä, puh. +358 40 703 2977, markus.aimala@ek.fi

Katja Miettinen, asiantuntija, Työelämä, puh. +358 40 839 4839, katja.miettinen@ek.fi

Kaisa Soro-Pesonen, päällikkö, EK Brysselin toimisto, puh. +32 47 964 9993, kaisa.soro-pesonena@ek.fi